

Nyári kert. Délután

[2011. március]

(EGY MÁSIK NYÁR)

Délután van a nyári kertben. Rendezettek az ágyások, zölden virítanak a fák. Idén bő termés lesz: szépen nő itt paradicsom, uborka, saláta, hagyma, alma, meggy, körte, szilva.

Múlt héten a boltba ment, cukrot, szalicilt, celofánt, műanyag zacskókat vásárolt, csütörtökön kiolvasztotta a hűtőt, kitakarította a kamrát, pénteken a pincét, ma edényeket mos a konyhában, s közben megigazítja fejkendőjét egy másik nyárban Nagyanyám.

(HOGYAN KÉSZÜLJÜNK A NYÁRI KERTBE?)

A nyári kertbe délután menj, fél három után, de mindenképp négy előtt, amikor még nem érnek össze nappali terveid az est felé mutató, hanyatló forráság ígéretével, amikor még nem kell arra gondolnod, mi lesz a kerttel, s mi lesz veled.

Ha a nyári kertbe készülsz, nem elég kinézned az ablakon. Állj ki a lépcsőre, ereszkedj le a lépcsősor közepéig! Alaposan tájékozódj: a felhők színét vizsgálj (ha van[na]), a madarak repülését tanulmányozd (ha arra járnak, ha nem, azt)! Böröddel érezd a levegőt, az illatokat, merre lendíti őket a szellő! Szél esetén visszakozz! Ha (ráadásul) apró esőcseppek közelgő vihart jeleznek, a nyári kertbe tervezett utadról (nevezhetjük látogatásnak is) mondj le! Méltóságteljesen. Nem káromkodhatsz, nem átkozódhatsz, hogy a Nagy Kirándulás elmarad! Köpködés kizárva!

Aki a nyári kertbe készül, legyen stílusa, tartása! Legyen karakteres! Az öltözködésben légy körültekintő: laza és fegyelmezett, elegáns és sportos! Az átmenetek árnyalataira figyelj! Úgy öltözz, mintha ott sok ismeretlennel találkoznál, s mivel te is idegen vagy számukra (az ismerősök, rokonok, barátok, szeretők jóindulatával ne számolj!), alaposan szemügyre veszik ruhádat, cipődet, az összehatást. Az összehatásért tégy meg mindent, de maradj természetes! Aki mesterkél, aki túl sok sminket ken magára, aki magával viszi a ház szellemét, az otthon maradók emlékét, annak a kertben nincs helye. A nyári kertbe ugyanis egyedül kell menned. Akkor indulj el, ha magad vagy!

Ha a körülmények összjátéka és fegyelmezett hozzáállásod folytán rátalálnál, rájössz, hogy kegyelem, mert minden erőfeszítésed ellenére a nyári kert nem a te érdemed, de a nyári kert az egyetlen hely, amelynek határozottan értelme van.

(ÚTBAN A NYÁRI KERT FELÉ)

A nyári kerthez több út vezet több nyáron át. Ezt nem lehet pontosan elképzelni. Nem tudni, a sok út közül melyek célszerűek, a késő tavasz és a korai nyár, illetve a késő nyár és a kora ősz közötti határ sem egyértelmű. A kert felől nem jön senki, nincs akit megszólítani. Ha jönnének is, lehet, egy másik úton. Hosszú évek után végül elindulsz, nem mintha tudnád, volt-e értelme a megálmodott kertváltozatoknak.

Kegyelem, szerencse vagy fatalitás? Mindegy! Te belső hangnak nevezed, sugallatnak becézed, amikor finomkodsz. (A megnevezésekbe mindig belebonyolódsz. Ettől vagy ilyen bizonytalan. Félek, hogy végül belebuksz.) Kövekre, apró madárcsontokra, a meg-meglibbenő szemérmes bokrokra bízod magad, mert másként nem tehetsz, s te érzed ezt a tehetetlenséget, hiszen a fák túl egyértelműek, a magasban szálló madarak röpte pedig nem megoldás.

Útban a nyári kert felé nem vigasztal a házak látványa, környékük rendezettsége, a paloták ornamentikája. A bennük lakók kérdései – bár vannak köztük ismerőseid, sőt rokonaid is – nem hozzád szólnak, nem szólítanak meg. Bámész tekintetük nem hoz megújulást, kertedről mit sem sejtene. A települések logikátlan egymásutánját nem írja felül térkép, sem emlékeid, hogy valaha itt jártál, hogy valaha ismerted ezt a vidéket, amely most nem véd meg.

Egyetlen kép tart ki melletted: a tér sarkán megvillanó tócsa, az eső után tükröződő fordított templomtorony. Földbe mutat, föld alá – nyári kertet sejtet, ég színű ragyogást.

(NYÁRI DÉLUTÁN, A KERTBEN)

Nyári délután, a kertben az ideális idő és hely, hogy hosszan elidőzzünk anélkül, hogy kérdésekbe, rosszul felépített érvelésbe és parazita szándékokba ütköznénk. A nyári délután és a kert idő és tér olyan szerencsés találkozási pont, amelyben úgy vagyunk együtt, hogy nem kell hódolnunk az egymásra csodálkozás felszínes gesztusainak, mert az öröktől fogva létezés ez, amelyben fölöslegessé válik az artikuláció örömtelen lebegése.

Nyári délután a kertben nincs szükség felismerésre, nem kell átütnie, mint gyolcsingen a vérnek, hogy ide nem járnak angyalok, hiszen itt értelmetlenné válik az isteni küldetés. Nyári délután a kertben ugyanis maga az Isten. Szükségszerűség: van, hogy ne legyen, úgy van, hogy nincs. Ez a legtöbb, mit halandó elérhet, vigyázva, hogy könnyű lépte nyomán ragyogjon fű, föld, pörögjön bogár, illanjon pillangó, és egyetlen rossz mozdulattal ne sajátítsa ki semmit abból, ami egy másik kertbe vinne.

(A MEGNEVEZÉS VISZONTAGSÁGAI)

Azt mondod, a kert nyáron. Legyen: nyár a kertben! Azt mondom: a nyári kert, ez itt a nyári kert (délután). Csak önmagával mérhető. A nyelv senkiföldjén a nyári kert. Kellőképpen kétséges, ki teremt pontosabban.

Azt mondod, ha nyári kert, akkor füvek, fák, bokrok. Madarak dalolnak, szél izgatja a lombot. Azt mondom, ha nyári kert, akkor a kőszobrok, a pad, az asztal. Sokan vagyunk. A fák hús árnyékot adnak. Nem kérdezzük, hogy kerültünk ide. Nem tudjuk, ki álmodott minket, meddig maradhatunk. Egy bizonyos: későre jár. Vagy az se.

(... HÁTAL)

Ha megfordulsz. Ha megfordulnál. Ahová mindig vágytál. Amiért annyi mindent. Magad is. Most mégis háttal állsz.

Izzadnak a kőszobrok. Esőre várnak. Hetekig tartó vizekre. Mohatakaróra. Akár a fák. A fák árnyai. Fák alatt a padok.

A padokon senki. Késik Pilátus. Késnek a bibliai vének.

Háttal állsz. Így pontos. Így örök. (Így hiszed.)

Hegyezi Júdás a ceruzáját. Holdtonzúrás az ég. Meglebben, akár egy palást.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Borsodi L. László

Látó Szépirodalmi Folyóirat